

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500—; pt. particulari Lei 800—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500—. În străinătate Lei 2000—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 20 —

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

S u m a r u l :

Noțiuni rezumative asupra formării, dezvoltării și funcțiilor economico-sociale ale orașelor. — Spicuirii din mon. d.-lui dir. Ioan Ghișa „Banca Crișana”, s. a. Brad — Banca Victoria, s. a. Arad. — „Banca Oașia”, s. a. Sibiu. — Bursa. — „Banca Poiana”, s. a. Poiana-Sibiului. — Decret-Lege privind la contabilitatea băncilor. — Oameni celebrii în lumina problemelor politico-economice de azi.

Noțiuni rezumative asupra formării, dezvoltării și funcțiilor economico-sociale ale orașelor.

(Urmare).

Epoca modernă a istoriei a adus apoi ea însăși un impuls nou peste bazele urbane ale evului mediu. În special trecerea de la feudalism la capitalism, abolirea privilegiilor medievale care dacă formaseră un mediu urban, îl strângulau totuși în puterea sa naturală de manifestare și de creație, au mărit mult tendința de concentrare și de aglomerare a oamenilor la oraș, formând din ele adevărate centre de atracție și de interese individuale și colective. Multe din orașe s'a transformat apoi în adevărați monștri tentaculari acumulând resorturile de respirație economică pentru regiuni întinse și influențând astfel viața respectivă ca o supremă comandă care

dirijează societatea în toată mișcarea ei voită și nevoită.

Este adevărat că dezvoltarea orașelor nu s'a făcut în toate regiunile geografice în același ritm și în aceeași continuitate. Odată ce viața acestora nu s'a mai datorat puterii despotice a regilor și domnilor antichității, ei unor factori noi rezultați din desfășurarea mecanismului economic, nu se mai putea concepe o aglomerare de oameni cu pulsație de forțe vii care să fie alimentate prin simpla comandă a unui om. Noile concentrări umane se ridicau astfel în mod natural, chemate la viață printr'un proces organic de dezvoltare, rezultat din nevoile de mișcare ale societății. În acest nou proces s'a putut întâmpla ca unele din orașele vechi să cadă prin poziția lor într'un centru de respirație economică și astfel să se poată încadra noilor norme de dezvoltare. Viața lor a putut în felul acesta să continue și să progreseze. Fenomenul s'a putut petrece însă și invers; orașele despotice să se găsească izolate de pulsația economică și astfel să nu mai poată ține pas cu acelea care se nășteau în jurul lor prin bogăția de mișcare și de frează produs de comerț și transporturi. Ele s'au rupt astfel de bazele noi de existență, și-au pierdut din justificarea de odinioară și astfel s'au ofilit și au rămas simple formațiuni anacronice.

În afară însă de acest fenomen pe-trecut într'un sens sau altul, forțele economice au ridicat ele însele la o nouă viață localități cari se găseau în drumul și punctele lor de acțiune și le-au transformat ritmul de dezvoltare, aducându-le alte posibilități de progres. În acest fel s'a putut întâmpla ca nuclee rurale să se transforme în orașe, fenomen care este de altfel destul de des întâlnit și în epoca noastră, dar care nu putea să aibă loc în antichitate. De aceea se poate spune că în procesul economic de astăzi există deseori o continuitate evolutivă dela sat spre oraș, dacă forțele economice cad sau se concentrează în atari condițiuni încât o localitate rurală să fie cuprinsă în vârtejul lor de influență. Astfel epoca curentă pe lângă faptul că pleacă dela jocul factorilor naturali în procesul de aglomerare urbană, poate să determine o evoluție în spre urbanizarea unui centru rural, fapt care nu există în nicio împrejurare în epoca peche a istoriei. De aceea se poate admite în general că timpurile au adus o mare inovațiune în această privință. Odată cu această inovațiune să semnalăm însă și faptul că jocul factorilor economici nu s'a manifestat prefuturindeni cu aceeași tărie, ci că el este însuși în funcție de condițiunile geografice și de bogățiile naturale ale regiunilor, de starea culturală, demografică și de anumite alte particularități spirituale ale oamenilor. Mai mult decât atât, în chiar jocul acesta al factorilor economici, caracteristic epocii moderne, există o anumită mișcare și poate o deplasare periodică din loc în loc, așa că orașele n'au decât în rare și avantajoase cazuri, același potențial de dezvoltare. În foarte multe cazuri există epoci mai slabe, sau mai îmbelșugate cari se resimt și se înregistrează. Numai în condițiuni cu totul deosebite, un oraș devine centrul tentacular al unei regiuni, sau chiar al unei țări întregi.

Faptul acesta al orașului tentacular nu este însă un produs rezultat numai din schimbul de mărfuri, cum se obișnuiește a se considera în mod simplist noțiunea respectivă. Comerțul înglobează astăzi o activitate vastă, ajungând a se întropătrunde cu producția și încadrând în felul acesta o mișcare uriașă, cunoscută sub numele de proces economic

caracterizat de mașinism. El a produs o întreagă revoluție în structura societății, dând naștere la un exod uriaș de populație care s'a strămutat dela sate la orașe. Când zicem deci mișcare economică și factori economici, înțelegem toată puterea productivă și de schimb a unei regiuni fertilizată de comerț, industrie, credit, transporturi etc. ¹⁾ În acest înțeles se ridică în anumite locuri forțe uriașe pentru dezvoltarea orașelor cari le aduc nebanuite puteri de prosperare și cari coagulează apoi în jurul lor un întreg centru de forțe centripete, similar cu câmpul liniilor de forță din fenomenele magnetice și electrice. Datorită acestui complex de condițiuni favorabile viața orășenească a înregistrat salturi cari nu mai au nimic comun cu masivitatea lor în epocile premergătoare. Spre a ilustra acest fenomen să dăm câteva cifre caracteristice. ²⁾

Germania avea până în anul 1870, în orașele cu peste 100.000 locuitori, 4,8% din populația sa. În anul 1919 acest procent crește la 24,9%.

Franța avea în 1846 o populație rurală de 26.766.000 locuitori. La 1900 această populație rurală scăzuse la 21.000.000 locuitori, deși în intervalul respectiv cifra globală a populațiunii a crescut cu 6.000.000 locuitori, înregistrând deci aproape 12.000.000 locuitori deplasați la orașe.

Europa luată în total n'avea la începutul secolului al 19-lea decât 22 orașe cu peste 100.000 locuitori și ele cuprindeau abia 3% din populația ei întreagă; astăzi numărul orașelor europene cu peste 100.000 locuitori este de peste 200 (207) și ele cuprind 16% din populația respectivă. Orașe cu mai mult de 500.000 locuitori nu erau la 1800 în Europa decât Parisul și Londra; astăzi sunt 22 astfel de orașe între cari Londra singură numără 7.500.000 locuitori.

Același lucru se poate spune despre Australia în ale cărei orașe locuiesc mai mulți locuitori decât la sate sau mai precis zis, capitalele țărilor respective înglobează mai mulți locuitori decât țările însele. ³⁾

¹⁾ Ing. Gh. Brânduș: „Cooperajia stadiu de echilibru al vieții sociale“ în Tribuna cooperajiei ardeleni Nr. 7-8 1941 cu referințele date acolo.

²⁻³⁾ Delto, detto.

Un exemplu adânc grăitor de felul cum forțele economice moderne influențează creșterea așezărilor omenești, ni-l dă orașul german Hamborn care în 1871, avea doar 2710 locuitori adecă un sat. Numărul locuitorilor lui a crescut apoi astfel :

În 1885, la 5269 locuitori; în 1890, la 7304 suflete; în 1895 la 12.837 suflete; în 1900 la 32.597 suflete; în 1905, la 67.494 suflete; iar în 1910, la 103.372 suflete.

Nu mai vorbim de orașele americane, așa numite orașe ciuperei cum ar fi Chicago care în 1800 nici nu exista, iar astăzi are peste 3.000.000 locuitori.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Spicuri

din monografia d-lui dir. Ioan Ghișa
„Banca Crișana“, S. A. Brad.

(Urmare).

IX. Binefaceri și Contribuții pentru interese obștești.

Înființată nu pentru a reprezenta și susține interesele materiale ale fondatorilor ori acționarilor, ci pentru a servi interesele obștești românești, Banca „Crișana“ nu a urmărit o politică de dividende crescânde, ci conducătorii ei au fost conduși de ideea de a servi deaproapele. Ei aveau numai regretul, că nu pot face atâta bine, cât ar fi vult, știind prea bine, că ținutul, în care activau, avea nevoie de atâta ocrotire!

Banca „Crișana“ a sprijinit nu numai pe debitorii ei prin creditele acordate, ci era bucurasă să ajute bisertele (în serviciul Băncii erau doar atâția preoți, în frunte cu marele român Protopopul Vasile Damlan, unul din principalii ei fondatori), și școlile confesionale românești (în serviciul Băncii erau înregimentăți braid dascăli români, care își serveau neamul pentru modestele salarii, ce le putea da ei din sârăceta lui) persecutate de autoritățile ungurești, cari urmăreau desființarea lor pentru a ne obliga să învățăm carte ungurească spre a ne uita limba și a ne renega.

În sprijinirea acestor două instituții naționale românești (Biserica și Școala) care susțineau în noi sufletul și nădejdea într'un viitor mai bun, — Banca „Crișana“ a jertfit cu mult mai mult, decât am putea noi arăta în cifre, căci ajutoarele nu puteau fi date pe față, pentru a nu fi acuzați de asupritorii noștri unguri de iredențism. Nu ne-ar fi desonorat această „stigmatizare“, ea cuprinde însă în sine primejdia desființării Băncii, și de aceea se impunea prudența.

Ca și cunoscători ai trecutului Românilor din Transilvania, putem afirma, că proporțional cu puterile financiare, numai Cassa de păstrare din

Săliște a jertfit mai mult pentru interesele naționale românești, decât Banca „Crișana“ dintre toate băncile românești de dincoace de Carpați.

Țimp de 25 ani, până la sfârșitul primului războiu european, care a unit neamul nostru sub același sceptru, Banca „Crișana“ a contribuit an de an cu sume importante din modestele sale fonduri, pentru echilibrarea bugetului gimnazului gr. or. român din Brad, apoi pentru completarea salariilor dela 18 școli primare profesionale românești, amenințate cu închiderea de către autoritățile ungurești, prin fatmoasa Lege Apponyi. Banca „Crișana“ a contribuit cu sume importante la construirea edificiului Liceului român din Brad, — a contribuit cu sume însemnate la zidirea și repararea de biserică și edificiilor pentru școli primare, — contribuții, pe cari a continuat a le face și după 1918, — și în sfârșit a acordat burse tinerilor săraci, doritori de a învăța carte și a se cultiva.

Liceul românesc din Brad a primit pentru echilibrarea bugetului, până la sfârșitul anului 1918, în total 100.902.80 Cor. aur (la valoarea de azi a Leului circa Lei 5.045.140.—), care Liceul a primit în numerar pentru construirea edificiului (pentru 8 clase) încă înainte de izbucnirea războiului mondial Cor. aur. 50.000.— și un teren în valoare de Cor. aur 20.000.— (la un loc 3½ milioane Lei de azi) Ce fel de valoare avea această contribuție, raportat la situația de atunci, amintim aci, că întreg dezlăul pentru zidirea noului edificiu al Liceului făcea Cor. aur 190.000.— și că donațiunea în numerar a Băncii „Crișana“ era egală cu jumătate din capitalul ei social (avea atunci un capital social de Cor. 100.000.—)!

Până la finea anului 1914, Banca „Crișana“ a contribuit pentru interesele obștești cu suma de Cor. aur 182.722.— (egal cu Lei 9.136.100.— de azi) până la 31 Decembrie 1914, apoi Cor. 53.141.— (egal cu 53.141.— Lei de azi) până la 31 Decembrie 1919 și dela 1920 încoace până la 31 Decembrie 1940 cu Lei 819.973.—!

În anul 1920 a creat un fond cultural de Cor. 60.000.— în amintirea prea vrednicului ei președinte mult regretatul protopop V. Damlan; iar în anul 1929 cu ocazia sărbătorii jubileului de 25 ani, de activitate a directorului ei Ioan Ghișa, Adunarea Generală crează un fond de Lei 1.000.000.— (care între timp s'a sporit la Lei 1.200.000.—) pentru întretinerea unei cantine pe seama elevilor dela „Avram Iancu“ din Brad, unde elevii săraci, dar sărguțicioși să capete masă de amiază, cu totul gratuit.

Lăsăm ca expertul — sau chiar și opinia publică după criticele latee, — să aprecieze aceste contribuții pentru interesele neamului!

XI. Situația economică a regiunii.

a) Considerațiuni generale.

Populația întregului ținut al Zărandului este compusă din țărâtime săracă și cu copii mulți. Pământul este slab și parcelat în suprafețe mici. Țăranul oricât de sărac ar fi, vrea să lase moștenire fiecărui copil câte un petec din pământul moștenit ori agonist. Astfel chiar dacă aceste

suprafețe fără mișcare ar fi cultivate, mai rațional decât permit mijloacele rudimentare ale țărănimii locale, nu ar da randamentul cuvenit și nu ar asigura o rentabilitate satisfăcătoare. Produsul nu remunerază munca agricultorului și nici nu e în stare a acoperi nevoile locale. Producția în general este deficitară, încât an de an trebuie aduse importante cantități de cereale din alte părți ale țării.

Se produce în unele părți fructe, mai ales nucii și prune. Nucile se pun în comerț ba se și exportează. Prunele, deși unele ar fi bune pentru uscat, sau de transformat în magiun, — încercările de a înfișa o astfel de industrializare, nu au dat rezultate mulțumitoare! Cea mai mare parte a lor se adună în buți mari, se fermentează și se fierbe țuică. Aceasta întrebuintare, moștenită din strămoși, este și azi principala valorificare a prunelor.

Nici valorificarea acestor produse agricole, nu constituie un izvor de venit abundent și are și desavantajul, că recolta este capricioasă și numai biennială.

Fierberea țuicelii mai are o urmărire rea: contribuie la întrefinerea unui alcoolism, pentru care predispune și ocupația de minter.

Alcoolismul a și făcut pe vremuri mari ravagi, mai ales în epoca mai îndepărtată, când munca din mine era rău plătită. Acest lucru se întâmpla atunci, când minele de aur din regiune erau exploatate de capitaliști streini. De când însă ele sunt în proprietatea S. A. „Mica“, situația s'a îmbunătățit radical.

În vremurile exploatărilor streine, o zi de târg de săptămână la Brad, își oferea cea mai jalnică priveliște. Toate căruciumile erau pline de oameni, care beau alcool de cea mai proastă calitate. Apoi de aici spre toate satele învecinate, drumurile erau încărcate cu grupuri de țărani beți, cu soții și copiii lor cu tot, — la întoarcerea spre căminul lor.

În afară de exploatarea neomenoasă a brațelor de muncă, mai era pacostea băncilor evreoungurești, care acordau în mod ușuratic împrumuturi, fără să aibă remușcări, când debitorii țărani români se înglodau în datorii și ne mai putându-le plăti, li se scotea întreaga avere la meșat. De multe ori aceste trudnice avert ale țărănilor se vindeau la un preț de batjocură și se cumpărau fie de acele bănci creditoare, fie de speculanți fără scrupule. Iar bietul țaran român se prăbușea în brațele mizeriei!

Creșterea vitelor nu s'a putut dezvolta în tr'asa măsură ca să devină un izvor de venit remarcabil. Iar exploatarea forestieră se făceau sporadic și numai în unele părți. De altcând nici acea muncă nu era din belșug plătită.

Aceasta e situația economică locală, și posibilitățile de a munci. Își poate face oricine din ea o idee despre sărăcie, care stăpânea regiunea.

b) Câteva date concrete.

Dela serviciul nostru de informațiuni avem următoarele date:

În regiunea Zărandului, adevărat în acel colț al țării, unde ne desfășuram activitatea, există 71.725 jug. pământ cultivabil, având o populație de 80.322 locuitori. Asemănând aceste cifre re-

zultă, că abia să ajung 9 jug. de pământ la 10 oameni. Dacă mai avem în vedere calitatea slabă a pământului, care nu oferă un randament îndestulător și remuneratoriu, ne putem da seama și de pușnitatea unei atări proprietăți agricole. Și cu toate aceste împrejurări, fiindcă strădania de a ajunge în posesiunea unui petec de pământ este atât de mare, acest pământ, care deși nu asigură o rentabilitate rațională, este iubit de Zărandeni, care îl plătesc mai scump, decât este prețul pământului de excelentă calitate din regiunile șesoase, cum e jud. Arad și Timiș-Torontalul. Aici se plătea pentru un jugăr de pământ 40.000 Lei în anul 1940.

Din cauza acestei cereri mari de pământ și a năzuinței de a deveni proprietar de pământ, care calitate e în sine o dovadă de cetățean ordonat, Zărandenii ureau să lase moștenire fiecărui copil câte un petec din moștirea lui, — proprietățile s'au fără mișcat atât de mult, încât ele nu se mai pot cultiva rațional. Dar țărani nu fac calcule de rentabilitate. Modestele lor proprietăți risipite prin toate părțile comunei, care proprietăți rurale în totalul lor nu dau o suprafață mai mare decât ar face o grădiniță, — sunt cultivate cu porumb, grâu, ovăz, căneapă și diferite legume și tot omul e mulțumit cu rodul, pe care-l dă Dumnezeu. Dacă recolta nu acoperă trebuințele la unii, decât până în Februarie, pentru restul timpului până la noua recoltă cumpără cereale din economiile făcute, sau muncind în plată la alții cu ziua, ori făcând cărăușie, sau alia muncă cu animalele. Dacă nici acestea nu ajung, atunci se recurge la împrumuturi. Când împrumuturile se făceau la cămătărie, care luau prin anul 1890, 10% dobânzi pe săptămână, se putea închipturi în ce situație de mizerie tânjea sârmanul Român din Zărand.

După o ocroutre financiară de 50 de ani, pe care le-a acordat o Banca „Crișana“ și mai târziu societatea minteră „Mica“ care a plătit muncitorilor proprii, salarii omenești, — abia atunci a ajuns aceasta țărănie a avea la un loc, 6677 boi, 2098 juncani, 19.447 vaci, 1536 cai, 21.279 oi și capre. Când comunicăm aceste date autentice, culese de Serviciul de Informații al Băncii „Crișana“, arătam un progres!

Pentru a demonstra sărăcia ținutului, facem acum o repartiziție matematică a acestui inventar de animale domestice pe cei 80.322 de locuitori. Tot al 24-lea român are o păreche de boi; tot al 76-lea are o păreche de juncani; tot al 4-lea are o vacă și cam tot al 4-lea are câte o oale ori o capră! Aceasta medie este numai una matematică, fiindcă sunt unii dintre ei care au mai mult decât o vacă și mai mult decât o oale, și atunci proporția se rărește și mai mult, — sărăcia capătă o expresie și mai dureroasă căci sunt prea mulți aceea, care nu au nici un animal, nici macăr o pisică pe lângă casă.

Comparând numărul total al debitorilor, care era în anul 1940 de 3803 și al deponenților de 1033, cu totalul locuitorilor căpătăm următoarea proporție: Tot al 21-lea locuitor al Zărandului era debitorul și al 77-lea era deponențiu al Băncii „Crișana“.

BANCA VICTORIA, Societate Anonimă Arad.

Inscrisă în Registrul Bancar sub Nr. 3 din 30/VI, 1934.

CONVOCARE.

Se aduce la cunoștință domnilor acționari ai BĂNCII VICTORIA S. A. ARAD, că în temeiul art. 35 și 38 din statute sunt convocați în

adunare generală ordinară,

pe ziua de 17 Aprilie 1943, orele 10, spre a delibera asupra ordinii de zi de mai jos.

De asemenea sunt convocați conform aceluiași articole din statute și în

adunare generală extraordinară,

a cărei ședință se va ține în aceeași zi imediat după terminarea ședinței adunării ordinare.

Adunările se vor ține în localul Băncii Victoria din Arad, Str. Horia Nr. 2.

Vor avea dreptul a lua parte la adunările generale, acționarii cari până în ziua de 13 Aprilie 1943 inclusiv vor fi deposedați acțiunile la sediul băncii sau la sucursalele din Timișoara și Nagyvárad-Oradea, agențiile Chișineu-Criș, Buteni, Beiuș, Radna și Șiria, precum și la băncile „Albina” Sibiu, „Albina” sucursala București, Banca Centrală Turda, Banca de scont a României București și la băncile membre ale „Solidarității”.

Acțiunile neeliberate încă se consideră depuse.

Dacă în ziua prevăzută nu va fi reprezentat numărul de acțiuni recerut de statute și lege, ședințele se amână, fără altă convocare, pentru ziua următoare, 18 Aprilie 1943 și se vor ține la aceeași oră, cu aceeași ordine de zi, tot în localul băncii din Arad, str. Horia Nr. 2.

Procurile trebuie să fie timbrate.

Membrii Consiliului de Administrație și funcționarii institutului nu pot fi mandatar.

ORDINEA DE ZI:**Adunarea generală ordinară:**

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul Consiliului de Censori pentru gestiunea anului 1942, discutarea și aprobarea Bilanțului și a Contului de Profit și Pierdere încheiate la 31 Decembrie 1942, distribuirea beneficiului net și descărcarea Consiliului de Administrație și a Consiliului de Censori;
2. Alegerea Consiliului de Administrație pe o perioadă de 3 ani conform art. 16 din statute;
3. Alegerea Consiliului de Censori pe un an conform art. 29 din statute;
4. Stabilirea retribuției administratorilor
5. Stabilirea remunerației censorilor conform art. 33 din statute;
6. Eventuale propuneri.

Adunarea Generală Extraordinară:

1. Modificarea statutelor: articolele Nr. 4, 10, 13, 14, 16, 18, 19, 23, 26, 30, 35, 36, 40, 41, 42, 46 și 49, conform textelor publicate în Monitorul Oficial Nr. 76 din 31 Martie 1943 și ziarul „Știrea” din 30 Martie 1943.

Arad, 23 Martie 1943.

Consiliul de administrație.

Activ.					Bilanț încheiat la	
					Lei	Lei
Casa: Numerar efectiv					29.534.383	
Disponibil la B. N. R. și C. E. C.					32.032.732	61.567.115
Disponibil la bănci: In țară					8.142.436	
In străinătate					28.449.123	36.591.559
Portofoliu de titluri: I. Titluri românești:			In portof.	Angajate		
1. Cu venit fix:			v. r.	v. r.		
Efecte publice v. n.	1.286.732 +	2.646.500	795.128	2.245.663	3.040.791	
Scris. și oblig. v. n.	34.000		30.740		30.740	3.071.531
2. Cu venit variabil:						
Acțiuni cotate la bursă v. n.	1.144.000		2.898.584		2.898.584	
Acțiuni necotate la bursă v. n.	7.087.250 +	195.500	1.344.698	195.500	1.540.198	4.438.782
II. Titluri str. val. nom.	20.400 +	21.325	2	2		4
Total v. n.	9.572.382 +	2.863.325	5.069.152	2.441.165		7.510.317
Plasamentul fondului de rezervă:						
Ef. publ. gar. de Stat sau lomb. la BNR. v. n.	9.674.825 +	6.148.000	4.582.420	4.344.000		8.926.420
Portofoliu de scont: I. Plătibil în țară:			In portof.	Reescont.		
Cambii fără garanții (cu gir)			32.104.385	17.243.600	49.347.985	
Cambii garantate cu mărfuri, titluri, etc.			1.438.000	1.208.000	2.646.000	
Cambii garantate cu ipoteci			52.410.287	147.842.700	200.252.987	252.246.972
Total:			85.952.672	166.294.300		61.658.622
II. Plătibil în străinătate			61.658.622			313.905.594
Total general:			147.611.294	166.294.300		313.905.594
din care în suferință			7.275.268			
Debitori:			Cambii de circ. prim			
I Din țară:			In portof.	Reescont.		
Debitori fără garanții (cred. pers)			13.090.000	4.000.000	14.506.350	
„ garant. cu ef. publ. titl.			3.290.000		8.397.450	
„ garant. cu mărfuri			37.790.000	43.290.000	70.508.287	
„ garant cu ipoteci			43.241.000	26.325.000	51.907.536	145.319.623
Total:			97.411.000	73.615.000		2.546.618
II. Din străinătate			2.210.000			147.866.241
Total general:			99.621.000	73.615.000		147.866.241
din care improcesuat					226.648	
Creanțe în conversiune conf. legii din 7 IV 1934: cota (redușă) în portofoliu: plătibil în țară					23.279.591	
plătibil în străinătate					22.094.529	45.374.120
Imobile: Pentru uzul propriu și înmagazinare de mărfuri					16.854.819	
Alte imobile					16.379.031	33.233.850
Mobilier						3.000
Conturi diverse (debitoare)						9.575.235
Conturi transitoare (debitoare)						4.982.564
						669.536.015
Debit					Conturi de ordine	
Cauțiuni statutare						4.359.000
Debitori de avaluri și scris. de garanții date de bancă: In țară					127.575.007	
In străinătate					220.000	127.795.007
Cambii de circulațiune: In portofoliu					105.339.000	
Reescontate					70.412.000	175.751.000
Efecte spre încasare: In portofoliu					893.595	
La corespondenți					6.613.147	7.506.742
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și garanții diverse: In portofoliu						593.172.507
Titluri în gaj: In portofoliu						19.982.104
Depozite de titluri și alte valori în păstrare						24.536.148
Debitori de titluri împrumutate						9.011.325
Debitori pentru acreditive și diverse						68.551.815
						1.030.665.648
Debit					Contul Profit și Pierdere	
Cheltuieli de administrație: Salarii, indemnizații					14.502.867	
Diverse					3.687.528	18.190.395
Impozite și taxe						2.483.617
Dobânzi plătite: La depuneri					2.545.480	
La reescont					5.861.371	
La alți creditori					975.703	9.382.554
Comisioane plătite						261.961
Diferențe de curs: La plasamentul fondului de rezervă						3.335.167
Alocații la fondurile de amortismente: Pentru creanțe dubioase					526.537	
Pentru imobile și mobilier					100.203	626.740
Beneficiul net: Reportat din anul precedent					6.094.629	
Al anului curent					7.325.129	13.419.758
						47.710.192

ss. Dr. Nerva Iercean, director general.

Arad, la

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE: ss. Dr. Nicolae Zîgrea, președinte.

ss. Dr. Ioan Baltescu.

ss. Dr. Coriolan Balta.

COSILIUL DE CENSORI: Verificat și găsit în conformitate cu registrele, Codul de Comerț și Legea pentru organizarea și reglementarea

31 Decembrie 1942.

				Lei	Lei
Capital social					80.225.000
Fonduri de rezervă: Rezervă legală				8.900.000	
Rezervă statutară				100 000	9.000 000
Fonduri de amortisment: Pentru creanțe dubioase				20.000.000	
Pentru imobile și mobilier				4.000 000	24.000.000
Dobânzi nerealizate la creanțe dubioase					631 097
Diferențe de curs nerealizate la portofoliul de titluri					2.530.079
Fond de pensii și ajutor al funcționarilor					5.000.000
Depuneri spre fructificare: I. Din țară:					
a) Depuneri noi:	La vedere.	Pe termen.			
1. Cu livrete de econ. nominative dar plătibile la purtător	8.650.265	2.663.209	11 313.474		
2. Pe livrete de economii nominative	27.611.057	16.413.567	44.024.624	55.338 098	
b) Depuneri vechi:					
Reduse prin aranjament	7.662 763	4.139 059		11.801.822	
Total:	43 924 085	23.215.835			
II. Din străinătate: in Lei	7 749.244	1.976 653	9.725 897		
in valută	3.981.046	416 541	4 397.587	14.123.484	81.263.404
Total general:	55 654 375	25.609.029			
Creditori: I. Din țară:					
1. Creditori vechi reduși sold neexigibil		25.456	25.456		
2. Creditori nereduși: Noi	57.619.791	115.574.920	173.194.711	173.220.167	
Total:	57.619.791	115.600.376			
II. Din străinătate: in Lei	90 488	618 400		708 888	173.929.055
Total general:	57.710.279	116.218 776			
Angajamente de reescont:					
In țară: Curente: la B. N. R.					
Provenite din efecte scontate				174.139.800	
Provenite din cambii de circulațiune				70.412 000	244.551.800
Cecuri și ordine de plată:					
Simple: cu plata in țară					16.289.201
Dividende neridicate					1 896 987
Conturi diverse (creditoare)					12 845.022
Conturi transitoare (creditoare):					
Interese transitoare				3.384 942	
Diverse				569 670	3 954 612
Beneficiul net:					
Reportat din anul precedent				6 094 629	
Beneficiul anului curent				7 325 129	13.419.758
				669.536 015	

la 31 Decembrie 1942.

				Credit.
Deponenți de cauțiuni statutare				4.359.000
Creditori de avaluri și scris. de garanție date de bancă:				
In țară				127 575 007
In străinătate				220.000
Deponenți de cambii de circulațiune				175.751.000
Remitenți de efecte spre încasare				7 506 742
Deponenți de ipotechi, cesiuni, mărfuri in gaj și gar. diverse				593 172 507
Deponenți de titluri in gaj				19 982 104
Deponenți de titluri și alte valori in păstrare				24 536 148
Diverse titluri imprumutate				9 011.325
Creditori pentru acreditive și diverse				68 551 815
				1 030 665 648

la 31 Decembrie 1942.

				Credit.
Report din beneficiul anului precedent				6.094.629
Dobânzi încasate:				
Dela portofoliul de scont				15.520.273
Dela debitori				9.813.430
Comisioane încasate				25.333.703
Venitul portofoliului de titluri:				3.353.399
Din diferențe de curs realizate				56 231
Din cupoane exigibile				460 503
Venitul imobilelor				1.022 086
Beneficii diverse				9 992.880
Incasări din creanțe amortizate				1 396 761
				47 710 192

31 Decembrie 1942.

ss. Remus Raftiroiu.

comerțului de bancă: ss. Mihai Popoviciu, expert-contabil.

Pentru contabilitate: ss. Oltiu Sârbu, director, expert contabil.

ss. Dr. Teodor Popa.

ss. Pavel Disela.

ss. Dr. Silviu Pășeușu.

ss. Dr. Aurel Demian.

„BANCA OAȘIA“

Inregistrată în registrul

Activ.	Bilanț anual încheiat la			
	Lei		b.	
Cassa:				
a) Numerar efectiv	6.974.103	—		
b) Disponibil la B. N. R. și C. E. C.	806.661	—		
c) Cupoane scăzute și titluri eșite la sorți	1.720	—	7.782.484	—
Disponibil la bănci:				
a) În țară				4.955.365
Portofoliu de titluri: Titluri românești.				
Cu venit fix:		In portof. v. n.	In portof. v. r.	
a) Efecte publice	5.544.200	—	3.308.949	—
Cu venit variabil:				
a) Acțiuni cotate la bursă	1.856.000	—	1.932.824	—
b) Acțiuni necotate la bursă	387.600	—	1.509	—
Total:	7.387.800	—	5.243.282	—
Plasamentul fondului de rezervă (art. 13.)				
Efecte publice garantate de Stat sau lombardabile la B. N. R.	3.664.000	—	2.415.146	—
Portofoliu de scont:				
Plătibil în țară:		In portof.	Reesc.	In suferință.
a) Cambii fără garanții	14.564.982	—	3.890.000	—
b) Cambii garantate cu mărf, titl. etc.	8.296.900	—	5.320.000	—
c) Cambii gar. cu ipotecă	38.892.500	—	25.718.500	—
d) Cambii gar. cu gaj agricol	2.200	—		2.200
Total:	61.756.582	—	34.928.500	491.067
Debitori: Din țară.				
a) Debitori fără garanții	4.975.014	—		4.975.014
b) Debitori gar cu mărfuri	6.427.224	—		6.427.224
c) Debitori gar. cu ipotecă	1.343.212	—		1.343.212
d) Debitori gar. cu gar. diverse	882.735	—		882.735
Total:	13.628.185	—		13.628.185
Creanțe în conversiune conform legii din 7 IV 1934 (cota rămasă):				
a) În portofoliu				2.389.450
Imobile				14.800.000
Mobilier				1
Conturi diverse debitoare				15.603.018
				128.573.513

Conturi

	Lei		b.	
	Cauțiuni statutare	740.000	—	
Debitori pentru aval și scrisori de garanție date de bancă:				
a) În țară	750.000	—		
Efecte comerciale în gaj:				
a) În portofoliu	353.650	—		
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și garanții diverse:				
a) În portofoliu	10.999.197	—		
Titluri în gaj	727.003	—		
Depozite de titluri și alte valori în păstrare v. n.	1.763.200	—		
Debitori de titluri împrumutate	2.035.500	—	17.368.550	—
			17.368.550	

Debit.**Contul de**

	Lei		b.	
	Cheltuieli de administrație:			
a) Salarii și indemnizații	2.273.320	—		
b) Diverse	2.653.331	—	4.926.651	—
Impozite și taxe				1.638.518
Dobânzi plătite:				
a) La depuneri	941.915	—		
b) La reescont	996.129	—	1.938.044	—
Comisioane plătite				3.939
Amortismente:				5.513
a) La creanțe dubioase				
Beneficiul net:				4.613.352
a) Beneficiul anului curent				
				13.126.017

Președintele Consiliului de Administrație: ss. Dr. N. Petreș.

ss. Ioan Dobrovici.

ss. Șt. Petra.

Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și

C E N

ss. Ilie Roman.

Societate Anonimă Sibiu.

bancar sub Nr. 11/1935.

31 Decembrie 1942.

				Pasiv.	
				Lei	b.
<i>Capital social</i>				20.000.000	—
<i>Fonduri de rezervă :</i>					
a) Legală și statutară				4.050.000	—
<i>Fond de amortiment :</i>					
a) Pentru creanțe dubioase				700.000	—
b) Pentru imobile				500.000	—
<i>Depuneri spre fructificare :</i>					
Din țară.					
Nominative :				La vedere.	Pe termen.
a) Pe livrete de economii				11.995.129	— 28.846.861
<i>Creditori :</i>					
Din țară :					
a) Creditori nereduși, noi				6.580.660	—
<i>Angajamente de reescont :</i>					
Curente :					
a) La B. N. R.				34.928.500	—
<i>Efecte de plată :</i>					
a) În țară				84.000	—
Conturi diverse creditoare				15.959.189	—
Conturi transitorii (dobânzi anticipate)				315.822	—
<i>Beneficiul net :</i>					
a) Beneficiul anului curent				4.613.352	—
				128.573.513	—

de ordine.

				Lei	b.
<i>Deponenți de cauțiuni statutare</i>				740.000	—
<i>Creditori pentru aval și garanții date de bancă</i>				750.000	—
<i>Deponenți de efecte comerciale în gaj</i>				353.650	—
<i>Deponenți de ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și garanții diverse</i>				10.999.197	—
<i>Deponenți de titluri în gaj</i>				727.003	—
<i>Deponenți de titluri și alte valori în păstrare :</i>					
a) Din țară				1.763.200	—
<i>Creditori pentru titluri împrumutate</i>				2.035.500	—
				17.368.550	—
				17.368.550	—

Profit și Pierdere.

				Credit	
				Lei	b.
<i>Dobânzi încasate :</i>					
a) Dela portofoliul de scont				3.924.360	—
b) Dela debitori				660.224	—
<i>Comisioane încasate</i>				557.759	—
<i>Venitul portofoliului de titluri :</i>					
a) Din diferențe de curs realizate				37.732	—
b) Din cupoane exigibile				402.557	—
<i>Venitul imobilelor</i>				7.536.370	—
<i>Incasări din creanțe amortizate (art. 15 L. R. C.)</i>				7.015	—
				13.126.017	—

ss. Clementina Ungurean.

Contabil autorizat: ss. Ioan Chirtea.

legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă.

S O R I :

ss. Ioan Todorean, contabil expert.

Bursa

În cursul decadelor ultime din Martie c. e. și începutul lui Aprilie bursa a oscilat între stagnare și puțină înviorare manifestată în plusuri mici mai cu seamă în compartimentul acțiilor. Unele, cum e cazul „Reșiței“ (de la 1470 la 1550) au înregistrat chiar plusuri mai considerabile.

Cătră sfârșitul lunii Martie cîntetela bursieră a fost plăcut impresionată de unele zvonuri privind un proiect de lege pentru încurajarea reevaluărilor în baza unor degrevări fiscale. Cu toate că publicul nu știa exact conținutul acestui proiect, totuși interesul lui s'a îndreptat spre acele valori despre care credea că se vor reevalua. Insufletirea aceasta însă nu a fost de durată și a trecut fără rezultat mai important.

Dăm alăturat un tablou comparativ al cursului unor valori:

	Cursul la începutul lunii Ianuarie 1943	Cursul la 30 Martie 1943
Înzestrarea marilor	73.50	71.75
„ „ micilor	67.—	60.—
Reîntregirea	63.25	60.—
Astra Română	5.250.—	4.400.—
Credit Minister	1.880.—	1.750.—
I. R. D. P.	655.—	590.—
Gaz Metan	2.950.—	2.725.—
„ Mica „	1.770.—	1.625.—
„ Reșița „	1.670.—	1.680.—
Creditul Industrial	1.425.—	1.450.—
S. R. D.	4.800.—	4.000.—
S. T. B.	4.650.—	2.550.—
Telefoane	2.400.—	2.250.—
Nitrogen	1.760.—	1.620.—
B. N. R.	17.000.—	14.100.—
Banca. C. lt. Rom.	430.—	425.—
„ Românească „	1.175.—	930.—
„ de Se. a Rom. „	500.—	400.—
„ „ Albina „ Sibiu	500.—	550.—

E. V.

„BANCA POIANA“ SOCIETATE ANONIMĂ, POIANA SIBIULUI.

Inscrisă în Registrul Bancar Nr. 35 din Noembrie 1940.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai „BĂNCII POIANA“ Societate Anonimă, Poiana Sibiului, sunt invitați la

a III-a (treia) adunare generală ordinară,

pe ziua de 10 Aprilie 1943, orele 15, în localul băncii cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Consiliului de Cenzori;
3. Aprobarea Bilanțului și Contului de Profit și Pierdere pe anul 1942;
4. Descărcarea Consiliului de administrație și a Consiliului de cenzori;
5. Distribuirea beneficiului net;
6. Fixarea jetoanelor de prezență pentru membrii Consiliului de administrație și cenzori.
7. Alegerea întregului Consiliu de administrație;
8. Alegerea întregului Consiliu de cenzori;
9. Închiderea adunării generale.

Pentru cazul, că adunarea generală nu se ține din cauza numărului insuficient de acționari și capital, se convoacă o altă adunare generală ordinară pe ziua de 18 Aprilie 1943, ora 15, în același local cu aceeași ordine de zi.

Poiana-Sibiului, la 25 Martie 1943.

Consiliul de administrație.

„BANCA POIANA“

SOCIETATE ANONIMĂ, POIANA SIBIULUI.

Activ				Contul Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1942.				Pasiv			
		Lei	b	Lei	b			Lei	b.	Lei	b.
Cassa:											
a)	Numerar efectiv			1.059.084	73					4.500.000	—
b)	Disponibil la B. N. R.			1.000.660	—	2.059.744	73				
Disponibil la bănci:											
a)	In țară					600	—				
Portofoliu de titluri:											
Titluri românești:											
		In portof.	Gajate								
		v. r.	v. r.								
1.	Cu venit fix:										
a)	Efecte publice v. n.	153.860	153.860	—	153.860	—					
2.	Cu venit variabil:										
a)	Acțiuni cot. la bursă v. n.	2.000	2.000	—	2.000	—					
b)	Acțiuni necot. la bursă v. n.	61.000	61.000	—	61.000	—	216.860				
	Total v. n.	216.860	216.860								
Portofoliu de scont:											
I. Plătibil în țară:											
a)	In portofoliu			2.076.063	—						
b)	Reescont			2.300.000	—	4.376.063	—				
Creațe în conv. conf. legii din 7/IV 1934:											
(Cota rămasă)											
a)	In portofoliu					8.330.401	—				
Participațiuni:											
I. In țară:											
a)	In portofoliu					440.049	—				
Imobile						5.400	—				
Mobilier						12	—				
						15.429.129	73				

CONTURI DE ORDINE:

Cauțiuni statutare 135.000—

Debit.

Contul Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1942.

Credit.

Debit.				Contul Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1942.				Credit.			
		Lei	b.	Lei	b.			Lei	b.	Lei	b.
Cheltuieli de administrație:											
a)	Salarii și indemnizații			119.200	—						
b)	Diverse			69.606	—	188.806	—				
Impozite și taxe						168.843	—				
Dobânzi plătite:											
a)	La depuneri			57.790	—						
b)	La reescont			70.724	—	128.514	—				
Beneficiu net						257.041	—				
						743.204	—				

Poiana-Sibiului, la 31 Decembrie 1942.

Casier: ss. Ioan Dăncilă.

Fentru contabilitate: ss. Nicolae Muntean.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Dr. Dumitru Bogdan, președinte.

ss. Nicolae Prodan.

ss. Dumitru Stoian.

Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă.

Poiana-Sibiului, la 25 Martie 1943.

CONSILIUL DE CENSORI:

ss. Ioan Simion, președinte.

ss. Dumitru Bozdog.

ss. Ioan Șufană.

Decret-Lege privitor la contabilitatea băncilor.

În cele ce urmează reproducem în întregime Decretul-Lege pentru sancționarea ținerii neregulate de contabilitate la societățile comerciale.

„Art. 1. — Societățile comerciale sunt obligate a întocmi zilnic o situație de casă, pe bază de acte legale, conținând toate încasările și plățile făcute în aceea zi, precum și de a opera tot zilnic în registre, în contul general pentru casă această situație, astfel ca la sfârșitul zilei, la închiderea casei să se afle în ea efectiv tot numerarul corespunzător soldului situațiunii de casă a zilei respective.

Orice operațiune de casă făcută sub indiferent ce altă formă, precum și ținerea în casă, în loc de numerar, a oricăror acte justificative de cheltuieli, neoperate zilnic în situația de casă și în registrul respectiv este interzisă.

De asemenea este interzisă crearea oricărui fond, sub orice denumire, care ar fi menit să fie întrebuințat provizoriu pentru cheltuieli neoperate zilnic în felul arătat în alineatele precedente.

Art. 2. — Operațiunile de casă trebuie să fie contabilizate în registrele legale, arătând natura lor adevărată.

Art. 3. — Orice abatere dela oricare din restricțiunile art. 1 și 2 constituie delictul de ținere neregulată a contabilității care se pedepsește cu închisoarea dela 2-5 ani, amendă dela 1.000.000—10.000.000 Lei și interdicția corecțională dela 1—3 ani.

Art. 4. — Pedepsa de mai sus se aplică oricărui casier sau contabil, care se face vinovat de ținere neregulată de contabilitate indiferent de faptul că ar fi lucrat din ordin superior.

Art. 5. — Organele superioare de orice fel, care ar ordona operațiuni de casă, care constituiesc ținere neregulată de contabilitate se pedepsesc cu dublul pedepsei arătate la art. 3.

Art. 6. — Prezenta lege intră în vigoare 3 zile după publicarea ei.

Art. 7. — Ca măsură tranșatorie se acordă un termen de 10 zile dela intrarea ei în vigoare pentru înlăturarea definitivă a oricărei țineri neregulate de contabilitate existentă în momentul publicării legii de față.

Art. 8. — Orice dispozițiuni contrarii prezentei legi, sunt și rămân abrogate.

Oameni celebri în lumina problemelor politico-economice de azi.

De Dr. H. P. P.

„Imperialism” german?

Friedrich Lange (1941):

„Imperialismul britanic și adoratorii săi de până acum, din anumite țări mici, vreau să delăture aceste adevăruri neplăcute, susținând pur și simplu, cu îndrăzneală și cu puțină teamă de Dumnezeu, că și Germania ar fi în adâncul sufletului ei imperialistă și că „tinde spre stăpânirea mondială”.

„Nimic mai absurd decât aceasta! Stăpânirea lumii o au ceilalți, *plutocrații!* Ei posedă două din trei părți ale pământului și încă nu au destul! Să se vadă numai cum *Anglia* cea săracă în oameni (englezi) a acaparat până în 1939 tot alte și alte puncte de razim în teritoriul ei economic! Dacă au pus la buzunar dela o țară, care a ajuns prețioasă, 90 procente, ocărau că n'au putut căpăta și celelalte 10 procente. Nici chiar *Abesinia* nu s'a bucurat să o aibă *italienii*!) cei săraci în teritoriu, deși lăsați în paragină englezii înșiși posesiunile lor de până acum, așticane, din lipsă de oameni și din comoditate. Să se ia în considerare cum *America*, dela sfârșitul războiului mondial încoace a ocupat o insulă după alta și și-a construit o bază navală după alta! Ca un întreg sistem de cetăți de despot, provocătoare, în *Atlantica*... după părerea americană, pe drept cuvânt, cu iscălituri de acte în toată regula, firește, — dar când săraca în spațiu vital *Japonia*!) a ocupat singurul grup de insule al insulelor *Spratley*, în marea chineză-sudică, atunci au fost în primejdie „bunurile cele mai sfinte ale omenimii”.

„... Mărgintrea aceea de spirit (engleză), care găsea cu totul în ordine ca 44 milioane de englezi să cucerească 35.000.000 km. pătrați, dar nouă (germanilor) ne inventează tendința spre economie mondială, fiindcă 88 de milioane de germani ai „*Reich-ului* au ridicat un stat de 0,8 milioane de km. pătrați”.

1) *Mussolini*, unui coresp. „*Daily Express*”, 1927: „*Italia* trebuie să se lărgească teritoriul sau să explodeze”.

2) Dr. I. Ingram *Bryan*: „*The Japan Magazine*”, Tokio. Sept. 1929: Și totuși critică naștunile din vest, dacă încearcă *Japonia* să găsească un *ventil* pentru suprapopulația sa și o arată ca și când ar fi un imperialism primejdios”.